

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Feria V. Post Cineres. Cum intrasset Iesvs Capharnaum, acceſit ad eum
Centurio. Matth. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](#)

pus diuerberante, vt rāpes ab iictibus re-
sonarent; excitus alias virum sanctum
increpat, & domandum, ait, non enecan-
dum corpus esse: monet, s̄euire faceſſe-
ret. Cui is hoc tantum: Quiescat ille, & qui-
escam ego.

Perora. Quare, si hostales admiremūr;
imitemur certe Dauidem. Psalm. 34. Hu-
miliabam, ait, in ieunio animam meam. O-
bedite Iohanni, capite 2. Conuertimini ad me
in toto corde vestro, in ieusio, & fletu, & plan-
etu. Reuertere igitur Sunamitis, conuertere Ie-
rusalem. Vocantem audi, imperanti ob-
tempera; metue comminatē. Dic
cum Psalm. 56. & 107. paratum cor meum
DEVS, paratum cor meum te per deserta ad
Caluariæ sequi montem, sanctificare
ieiunia & pœnitentiam: tantum Adiuua
Deus.

FERIA V. POST CL-
neres.

Cum intrasset IESVS Capernaum,
accedit ad eum Centurio.

Matth. 8.

REx Dauid, 1. Regum 30. dum Amale-
citas latrunculos persequitur, forte
incidit in derelictum ab istis seruum Ae-
gyptium ægrum: quem Rex suscepit, re-
focillauit; vsusque ductore est; vt victo-
riam ab hoste reportarit. Sic Centurio
in suum affectus seruum, pro ipso labo-
rat: & exorat. Hocque amplius euin-
cit; vt suum sub tectum intraret Do-
minus.

Circa quæ nos

- I. Deiustificatione militaris animi.
- II. Qui Centurio?
- III. Qui milites Centurionis?
- IV. Quis paralyticus seruus Centurio-
nis?

PARS I.

De iustificatione militaris
animi.

MVlt̄a sunt admiranda: in quibus fa- *Iustificatio*
cile princeps Remissio peccatorum *est Dei op-*
est, seu Conuersio peccatoris. 1. Vt affir- *rumma-*
mare non vereatur D.Th. 1. 2. q. 112. Ma- *ximum.*
ximum opus Dei *est iustificatio*, & remissio
peccatorum. 2. Secundum Psalm. 144. Mi-
rationes eius super omnia opera eius. 3. Hinc
erat Ecclesia iam quotidie: Deus, qui par-
cendo, & miserendo potentiam tuam maxime
manifestas.

Creatio mirandæ est potentiaz: sed iu- *Maine*
stificatio maioris. Verbo creavit omnia: *Creatione*
arqui ut peccatum originale aboleretur
5000. annis laboratum est: & de-
num 30. annis quanta tulit ob idem? Il-
lic. Psal. 148. Dixit & facta sunt: hic, Luce
24. Oportebat Christum pati, & sic intrare in
glorian.

Tantæ molis erat, ex fero leone face- *Similia di-*
re agnum humilem, ex diabolo ange- *seru, & /a-*
lum, ex idololatra Christianum, & seruo *xxii anni-*
mundi libertum Domini. 1. Ita Dan. 4. *misi.*
Nabuchodonosor prius in bestiam con-
uersus fuit; quam ab Daniele conuerte-
retur. 2. Deus, Exod. 17. mandarat Moysi
tantum præcipere petræ, daret aquam:
ipse vero etiam virga percutiebat; & vix
tamen credebat promanaturam aquam.
Sic anima peccatrix non verbis solum;
sed virgis ad conuersionem impellenda
est, vt fluant aquæ pœnitentiaz. 3. Pirata
talem, toto marilibertatis euagantem, ad
litus pœnitentiaz ducere: laboris est & va-
lidæ gratiaz.

Idque maxime in militibus cernit. *De Milita-*
Vt aer & ignis, tanquam symbola elemē- *ribus 200*
ta, facile in se se commutantur, vt aer fiat *maxima-*
inflammatus: at symbola, vt ignis & a-
qua, non item Vnde in irum, si aqua arde.
re cerneretur. Ita ciuem, vulgaremque *homini-*

hominem conuersti, non ita mirum: ut si
mauortium pectus emollescat ad poenitentiam. In primis tamen id genus, quod
prædis viuit, ac homicidiis: *Istū nulla fides,*
pietasque viris est. Isti sunt de genere cruci-
figentium Iesum, ac dire blasphemantum.
Isti saxis sunt duriores. Nam pa-
tiente Iesu, monumenta aperiuntur, ele-
menta plangunt, finduntur rupes: sol te-
nebrescit, terra tremiscit, mundus obstu-
pescit, natura luget: Soli milites sub cru-
ce ludunt. Quo admirabilior est hodie-
ni Centurionis ethnici conuersio.

P A R S II.

Quis Centurio?

Centurio. I. **Q**uod Centurio pro seruo suscepit
amor iter in Iudeam; se ad supplicatio-
nem, nem humiliauit, tamque impensam: illi
sane permagni seruus sis fuerit. 1. Quare
Eccl. 31. *Sic est tibi seruus fidelis, si tibi quasi*
animatua: quasi fratrem tuum tracta.

2. Miratur Plinius petram Indiae Nym-
phaeum dictam; quod assiduis exæstuet
ignibus. Mirabilior hic est, ad pedes Do-
mini iacent petra maria viri, astuans
mores serui, & peccatorum suorum do-
lore. 3. Stupet Moyses ad visionem rubi
ardentis, Exod. 3. eamque magnam appelle-
rat. At maior hæc Centurionis in deserto
gentilitatis. Quid enim rubus is ardens
ad ignes charitatis? 4. Qualisigitur ani-
mus amantis Samaritani erga lapsum in-
ter latrones: Luca 10. talis Centurionis in
suum hydropicum.

II. Sed ad his Centurio, armis exutis te-
stende nobis, qualis in te vir est? Num
Animæ fors eris imago nostræ, donis
plusquam centenis dotata? Cum ex cen-
tum potentis & affectibus animæ labo-
rat unus paralysi; ad Christum habeat
refugium Anima centurio, scuto fidei, o-
rationis gladio munita, &c.

1. Bellum spectaculum luctantis cum

Angelo Iacobi, ac vincentis. Talis hic *Hæc Denus*
Centurio; talis & anima orantis. Testi-
monium en luctantis: *Non inueni tantam*
fidem in Israel. En victoriæ: *Fiat tibi sicut*
vis. 2. Mira victoria fuit, Davide Golia-
tham iœtu lapidis fundente. At Dominus
Goliatha fortior: iœtu tamen obsecra-
tionis vincitur ab Centurione; ab anima
supplicantis.

Hæc innata & innutrita bellis alum-
na est, Iob 7. *Vita hominis militia superter-*
militaris. Sed militia qualis? Ephes. 6. Non est
nobis collusatio aduersus carnem, & sangu-
inem tantum: Sed aduersus principes & po-
tates, aduersus rectores mundi, tenebrarum ha-
rum. Ergo militaris Anima sui speciem
in Centurione agnoscat.

P A R S III.

Qui milites Centurionis?

I. **N**umerus centenarius Arithmeticis *Est monas-*
rotundus ac plenus dicitur. Vnde *cha habens*
S. Hieronymo in parab. Lucæ 16. Bedæ,
& Origeni Divinitatem repræsentat. At
huius imago Anima, plus centum doti-
bus condecorata. 1. Utique Exod. 28. in ve-
ste summi Sacerdotis variae imagines ef-
formatae visebantur: ita in anima natu-
ræ, ac gratiæ dotes, rerumque creatarum
perfectiones. 2. Qualis & Arca Noe, in
qua omne animal. Gen. 7.

Ecce animam non solum Centurio-
nem; sed & Mönarchā, Tres habet Chi-
liarchas, Intellectum, Voluntatem, Me-
moriā. Hi singulitres Capitaneos, Ve-
getatiuam, Sensitiuam, Intelligibilem po-
tentiam. Singuli rursus plures, vt Vege-
tatiua tres tres habet Actus, Gignendi,
augmentandi, nutritiandi. Nutritiua item
habet sub se vim attractiua, digesti-
uam, retentiua, egestiua. Sensitiua
habet iensis exteriore quinque; toti-
dem interiores, vt sensum communem,
vim imaginatiuam, aestimatiuam, phan-
tasti-
d d d d d 2

tasticam, & memoriam. Summa, Iob. 3.
Non est numerus militum eius.

1. Corporis. II. Rursus, Anima est tota in toto, & parte qualibet. Regit sensus in capite, nervos in cerebro, medullam in ossibus, sanguinem in venis, iubet dentes masticare, &c. dat pulsus arteriis, spiritum pulmoni, hepatis calorem, cordi vitam. Omnia ossa sunt eius, cunctaque regit. Ecce dico huic, vade &c., &c.

3. Virtutum ac virtutum. Iam si virtutes enumerem, vnius famulas animæ imperata facientes, has longe plurimas reperero: Si & virtus, quæ ut via mancipia, ceu Ventos Aeolus, sub monte rationis, legisque Dei, vinclis & carcere claudit: ea innumera sunt: omnia Monarcha obnoxia Animæ. Aduocat hoc; & paret: amandaristud; & abit.

Anima est. 1. Terris Davidica, Can. 4. mille clypei pendunt ex ea, & omnis armatura fortium. 2. Illa est, Luc. 15. ex vobis homo, qui habet centum oves dotum in prato hoc corporeo. 3. Villica est, Luc. 16. habens centum olei cados quæ debet Domino; de quarum villicatione illi ratio reddenda est. 4. Seruus iste est, centum debitor debariorum: Matth. 18.

4. Quare ut Moyses indictis Comitiis, Centuriones ac Tribunos populo dedit, qui ius cuique redderent. Ita in prima rerum creatione Conditor Animam cunctis imposuit Centurionem imperio moderandis.

Enumeratione seu littera. III. Sileo alia omnia: Paulus tres eius principes in aciem producit, Fidem, Spem, Caritatem. 1. Cor. 13. Sapiens, cap. 2. Chilarchas Prudentiam, Iustitiam, Temperantiam, Fortitudinem: Isaia cap. 11. septem dona Spiritus: Iesus Matth. 5. octo beatitudines: Paulus Galat. 5. duodecim fructus Spiritus; Philipp. 2. sensus quinque spiritales. Apostoli articulos Fidei XH. Moyses Decalogi præcepta producit in campum. Omnium ynali Imperia-

trix est Anima; tantoque iam plusquam Centurio.

Et ea Dominum accedens tanta cum Exortare humilitate, caritate, &c. ipsum non expuposest, Ognaret? Aiunt Iudei. Diligit gentem nostraque fram: ipse nobis Synagogam adiuvauit: Ad pro G. immundum Apostoli. Dignus est, vt illi hoc prefles. Non est Sanctorum, peregrinationum, imaginum, reliquiarum, Sacramentorum, &c. persecutor, non Quadragefimus violator, &c. Ad quæ omnia deniq; Dominus: Non inueni tantam fidem in Israel. Magna laus hæc; & à Tali! Nam

Principibus placuisse Viris non insuma laus eft.

Ethac dignus ille. Quo enim euheitur altius; hoc se longius demittit. Hoc quam in milite rarum est? Domine, ait, non sum dignus, vt intres sub tectum meum. Sed vade in pace, mi Centurio. tuus me seruus vocat: Paralyticus est.

PARS IV.

Quis seruus Centurionis.

I. Visille? An depravata nostra Concupiscentia? 1. Serua hæc nata est, Genes. 4. Sub te erit appetitus tuus; & tu dominaberis illius. 2. Heu nascitur is paralyticus: sic demoritur; ni adiuves Domine. Malum hoc intulit ei peccatum originale. Iacet in domo animæ paralyticus, nequit ieunare; operapœnitentiae operari; & male torquetur à peccatis. Domine, iacet: adiuua.

1. Ita iacebat lapsus in latrones semi-mortuus, Luc. 10. 2. Ita Samaritanus pro eo solitus satagebat. 3. Ita iacebat Adam in paradyso. Ita in nobis Appetitus. Periimauis Domine; ni tu adiuves; qui solus poties.

4. Ecce iacet ille, qualis, Matth. 9. Haec egerrissima duodecennalis sanguinis lassitudine exhausta fluxu, & totius erogata substantiae perditione depeculata. 5. Ecce iacet

ce iacet paralyticus alias ad piscinam annos iam ipsos duodequadraginta: Similis utriusque concupiscentia humana est, & agra iam annos supra quinques milenos, & male torquetur. Non est, qui adiuuet; nisi tu Domine. Male: quia intrinsece: quia iam diu: quia incurabile homini, &c.

*Mobistat, 11. Et quis ex vobis Centurio non habet in domo sua paralyticum istum? Mo-
bifat. leustum? Quia & infestum Roman. 7. Vi-
tigata deo aliam legem in membris meis, repugnantem
legi mentis mee. 1. Sicut in domo Abraham,
Genef. 21. duas inter Sarum & Agar non
conueniebat: quod vxor illa, haec esset
concubina viri: cui proinde iubetur; Ei-
ce ancillam, & filium eius. Ita Ratio, & Con-
cupiscentia, Rom. 7. Caro concupiscentia aduer-
sus spiritum, & spiritus aduersus carnem. Er-
go eje ancillam Concupiscentiam, & fi-
lium eius Appetitum. 2. Nam ut Genef. 13.
Facta est rixa inter pastores gregum Abraham,
& Lot. Ita illos inter duos.*

3. Sicut Genef. 25. Jacob & Esau etiam in materno collidebantur vtero: sic in homine duo illi. Inde alter semper clini-
cus faciet.

In natura item, ut in figuris, eorumdem iurgantium videre est imaginem. Ut soli a terrae non conuenit; haec illum vaporibus obturbat; si hunc fulminibus petit: ita homo inferior animalis aduersus superiorem, & vicissim depugnat. Heu quanta subinde passionum fulminantium ac tentationum tonitrua? &c.

Vixdum constiterat orbis; cum ecce dirum duellum Cain inter & Abelum. Etiustus patitur. Genef. 4. Ita ab Concupiscentia Ratio patitur.

*Orandus
Innot
Wm.* III. Haec igitur, quod Centurio, agat. Experiatur, quod, sicut Luc. 4. Socrus Petri, qui tenebatur magnis febris; at mox, ut ab Domino personata fuit; surgens misericordabat ei: Ita consanata in nobis Con-

cupiscentia Rationi opitulatur, atque ministrat: Cumque ea pariter concinit Deo, Psalm. 15. Benedic dominum qui tribuit mihi intellectum: insuper & usque ad noctem increpauerunt merenes mei, id est, appetitus concupiscentiae.

Perora cum Apostropha ad heros; curam praestent agra familiae: Ad milites; feritate posita mansuecant: Ad peccatores; dicant Luc. 15. Pater, iam non sum dignus vocari filius tuus. Mirare. Unde hoc mihi, ut veniat dominus meus ad me? Ora, Tantum dic verbo, &c. &c.

FERIA VI. POST CINERES.

*Audistis, quia dictum est antiquis: Di-
liges proximum tuum, & odio habebis
inimicum. Ego autem dico vobis:
diligite inimicos vestros.*

Matth. 5.

*V Estibulum templi Salomonis, 2. Par.
9. sanguine stillabat, istibus securiū perstrepebat, nidore sacrificiorum redolebat. At ipsum intus templum auro, &c. relucebat, ac nimium quanto splendore attonitos reddiebat spectatores. In-
tus Arca, Manna, mensa, Propitiatorium, &c. Ita in V. testamenti Synagoga seculi-
res iustitiae, sanguis vindictae, & horrida alia. At in Ecclesia Christiana mera gratia, misericordia, salus, Eucharistia; mensa agapæa caritatis, &c. An non olim: O-
dio habebis inimicum? An non olim dictum
est antiquis: Dilig. &c. & odio habebis inimi-
cum? ecce securum, & sanguinem: Nunc
vero: Ego dico vobis; Diligite inimicos vestros:
ecce pacem, ac manna merum.*

Nosigitur in praesens

- I. De peste odij.
- II. De dilectione inimicorum.
- III. De odio proximi.

D d d d d 3 IV. De